

HET VERHAAL

VROUWEN STAAN HUN KIND VRIJWILLIG AF IN DE VOLLE OVERTUIGING DAT DIT HET BESTE IS

Schaduwmoeders

In Vlaanderen staan jaarlijks gemiddeld dertig vrouwen hun kind af voor adoptie. Het is een stille groep, die een schaduwbestaan lijdt. Afstandsmoeders of geboortemoeders lopen tegen een dubbel taboe aan. Ze moeten opboksen tegen maatschappelijke vooroordelen – welke moeder krijgt zoiets over haar hart? – en leveren strijd met hun eigen moedergevoel. Soms, en soms ook niet.

KATHLEEN VERECKEN

Ze zijn twaalf, en zwanger geraakt na seksueel misbruik. Of ze zijn een eind in de vijftig, en dachten dat de dagen van onbekommerde seks – weg pil, condoom of spiraaltje, hier komt de menopauze – eindelijk aangebroken waren. Ze hebben een trieste jeugd gehad, of komen uit een warm, koesterend nest. Ze zijn christelijk, vrijzinnig of moslim. Arm of rijk. En zowat alles wat ertussenin ligt. Dé afstandsmoeder bestaat niet. Al springen de alleenstaande moeders met kinderen er merkbaar bovenuit. Alleenstaande ouders vormen de grootste risicogroep voor armoede. De angst dat ze het nieuwe kind niet alles zullen kunnen geven wat het nodig heeft, zonder de andere kinderen tekort te doen, doet alleenstaande moeders er soms voor kiezen hun kind af te staan. Dat en het gevoel op te zijn, leeg. Nog een kind erbij dat aandacht, zorg en liefde vraagt, gaat hun draagkracht te boven.

Moederschap en mythe

'Ik was er kapot van,' zegt de ene vrouw. 'Ik heb er geen seconde spijt van gehad,' zegt een andere met evenveel overtuiging. De verhalen van afstandsmoeders raken, om meer dan één reden. Soms door de rauwe werkelijk-

heid: mishandeling en verwaarlozing, eenzaamheid en onbegrip, pijn en schuldgevoel. Maar wegens het ogenschijnlijke gemak waarmee de beslissing soms genomen werd. Want als er één mythe is, die we, het koste wat het kost, in stand willen houden is het wel deze: de mythe van het universele, onverwoestbare, alles verterende moedergevoel. Een soort oerkracht, waardoor een vrouw het kind dat in haar is gegroeid meteen en onvoorwaardelijk liefheeft. Dat ze wil zorgen en zogen, koesteren en beschermen, omdat ze nu eenmaal niet anders kan. Voor velen gaat dat op. Maar niet voor iedereen.

En toch is er één constante. Een rode draad, die doorheen alle verhalen loopt: wat hun redenen ook waren, de vrouwen die hun kind vrijwillig afstonden, deden dat in de volle overtuiging dat dit het beste was. Ze geloofden stuk voor stuk dat hun kind beter af zou zijn in een liefdevol adoptiegezin dan bij hen.

Angst voor geweld

Saskia (27) groeide op bij liefdevolle, beschermende ouders. Tijdens een avondje uit – Saskia was zestien – liep het fout. Ze miste haar lift naar huis, raakte in paniek, en werd meteen 'getroost' door een zekere Nico. De jonge, naïeve Saskia was dankbaar en opgelucht.

'Die nacht had ik voor het eerst in mijn leven seks. Ik was in de wolken. Al snel trok ik bij Nico in, en niet lang daarna raakte ik zwanger. Van Nico mocht ik tegen niemand iets vertellen. We zouden

het als grote verrassing houden, zei hij. Tot ik vier maanden ver was. Op die manier wilde hij natuurlijk de periode waarin abortus mogelijk was, laten voorbijgaan.'

'Nico was werkloos. Toen ik hem op een dag vroeg waarom hij geen werk zocht, werd hij razend. Hij gooide met veel geweld een asbak op de tafel neer. Er zat een glasherf in zijn hand. Hij hield de bloedende hand voor mijn gezicht en brulde dat een gewonde onmogelijk werk kon zoeken. Telkens wanneer ik hem niet op zijn wenken kon bedienen, werd hij gewelddadig. Dan nam hij een stoel en sloeg me daarmee. Met een cactus heeft hij me een keer zo lelijk toegetakeld dat ik een tijdlang niet naar school kon. Hij had ook een zoontje van vier uit een vorige relatie, dat hij zwaar mishandelde. Dat jongetje was doodsbang. Nico had hem hardhandig ingepeperd dat hij tegen niemand een woord mocht zeggen, want dat hij hem dan nog veel harder pijn zou doen.'

Mijn kind moest veilig opgroeien

Naarmate Saskia's zwangerschap vorderde, escaleerde ook het geweld.

'Toen ik zwanger was, had ik geen zin in seks. Dat maakte hem razend. Soms sloeg hij me. Of hij gooide me de trappen af. Op een nacht sloegen de stoppen compleet door. Omdat ik al eens eerder een bloeding had gekregen, werd ik bang. Ik besefte: "Als ik nu niet wegga, zal ik mijn kind misschien nooit krijgen." Poedel-

naakt ben ik de straat opgerend. Hij volgde me, dreigend. Een en al drama, met een broekriem in de hand. Dat hij zich zou verhangen als ik het zou wagen hem te verlaten! Ik heb er geen idee van of iemand me toen heeft gezien. Ik gaf er ook niet om, ik wilde alleen maar veilig zijn. We woonden gelukkig niet ver van het politiebureau. Daar ben ik meteen opgevangen door een vrouwelijke agente.'

Het was een keerpunt. Saskia trok weer in bij haar ouders, en Nico kreeg een contactverbod opgelegd. Maar de angst voor achtervolging en mishandeling bleef haar kwellen. En binnenkort zou niet alleen zij gevaar lopen. Er was een kind op komst. Saskia besloot in het grootste geheim te bevallen. Nico mocht niet weten waar en wanneer. Hij mocht zelfs niet weten of het kind leefde. En het kind? Dat zou worden geadopteerd door mensen die het een veilige jeugd konden bieden. 'Die eerste dag stond het wiegje van mijn dochttertje naast mijn bed. Maar haar zo dicht bij mij weten, viel me enorm zwaar. Ze moesten haar weer weghalen. Af en toe ging ik naar de babykamer, waar ik haar even kon vasthouden. Meer dan dat kon ik niet aan.' 'Ik wilde de adoptieouders op voorhand leren kennen, zodat ik haar met een gerust hart kon achterlaten bij mensen die ik vertrouwde. En ik wilde om de zes maanden een brief met informatie over haar ontvangen, en foto's. Zolang de procedure niet helemaal rond was, zou Amber, mijn dochttertje, bij een pleeggezin verblijven. Eerlijk gezegd: ik had liever gezien dat ze meteen in haar gezin kon worden opgenomen. De keerzijde was wel dat ik haar, samen met mijn moeder, al die tijd mocht blijven opzoeken. Ik keek enorm uit naar die bezoeken, en gaandeweg ging ik me steeds meer aan dat kleine meisje hechten. Het verdriet werd niet minder, maar juist erger. Ondraaglijk zelfs. Na drie maanden hebben we besloten haar niet langer op te zoeken.'

Blij en verdrietig tegelijk

Het heeft Saskia veel moeite gekost om haar leven weer op te nemen. Het geweld heeft diepe,

'Ik ben blij, omdat ik vanop een afstand mag volgen hoe goed ze het heeft. En tegelijk voel ik me verdrietig, omdat ik er niet bij kan zijn'